

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคุกคามทางเพศ
และความไม่เท่าเทียมทางเพศในการทำงาน
ของผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้¹

ปunchida แสนพิทักษ์

อาจารย์, คณะวิเทศศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

punchida.s@phuket.psu.ac.th

ธัญวรัตน์ เชาวลิต

นักศึกษาปริญญาตรี คณะวิเทศศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

thanwarat.chaowalit@gmail.com

คิม ยองซู

อาจารย์, คณะวิเทศศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

youngsu.k@phuket.psu.ac.th

รับบทความ: 17 ตุลาคม 2562

แก้ไข: 6 พฤษภาคม 2563

ตอบรับ: 8 พฤษภาคม 2563

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยอิสระเรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการคุกคามทางเพศและความไม่เท่าเทียมทางเพศในการทำงานของผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้”

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคุกคามทางเพศและความไม่เท่าเทียมทางเพศในการทำงานของผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้ 2) ศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการคุกคามทางเพศ งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์เนื้อหาผ่านซีรี่เกาหลี เรื่อง *Something in the Rain Because This is My First Fife* และ *Witch's Court* ในปี พ.ศ 2560-2561

ผลการศึกษาพบว่า ซีรี่เกาหลีสะท้อนถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการคุกคามทางเพศและความไม่เท่าเทียมทางเพศในการทำงานของผู้หญิง ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ในส่วนของพฤติกรรมและรูปแบบการคุกคามทางเพศ งานวิจัยนี้พบว่ามีรูปแบบการคุกคามทางเพศที่ปรากฏ 3 ประเภท ได้แก่ การคุกคามทางเพศทางวาจา การคุกคามทางเพศโดยการแสดงท่าทาง และการคุกคามทางเพศโดยการสัมผัสร่างกาย

คำสำคัญ: การคุกคามทางเพศ; ปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ; ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม; ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

Factors Affecting Sexual Harassment and Gender Inequality Among Women in the Workplace of South Korea Society¹

Punchida Saenphithak

Lecturer,

Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University, Phuket Campus
punchida.s@phuket.psu.ac.th

Thanwarat Chaowalit

Undergraduate student,

Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University, Phuket Campus
thanwarat.chaowalit@gmail.com

Youngsu Kim

Lecturer,

Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University, Phuket Campus
youngsu.k@phuket.psu.ac.th

Received: October 17, 2019

Revised: May 6, 2020

Accepted: May 8, 2020

¹ This article is a part of the Independent Studies course (Research course) “Factors Affecting Sexual Harassment and Gender Inequality Among Women in the Workplace of South Korea Society”

Abstract

This study aims to 1) examine the factors affecting sexual harassment and gender inequality among women in the workplace of South Korea society, and 2) to explore the sexual behaviors and their patterns. The study is drawn on the qualitative research method which primarily analyzes the content through Korean series, i.e. Something in the Rain, Because This is My First Fife, and Witch's Court from 2017 to 2018.

The results indicate that the selected Korean series reflect the factors affecting the behaviors which may constitute sexual harassment and gender inequality among women in the workplace. The factors include natural and biological factors, social and cultural factors, and physical environment factors. In terms of the behaviors and the patterns of sexual harassment, there are three patterns found including verbal abuse, actions characteristic of stalking, and intentional physical contact.

Keywords: Sexual harassment; Gender inequality; Natural and biological factors; Social and cultural factors; Physical environment factors

บทนำ

ในสมัยราชวงศ์โชซอนของประเทศเกาหลีใต้ ได้รับคติความเชื่อมาจากลัทธิขงจื้อที่ผู้ปกครองใช้ในการควบคุมประเทศ โดยมีหลักแนวคิดแบบปิตาธิปไตย (Patriarchy) หรือแนวคิดที่เอื้ออำนาจให้แก่เพศชาย กำหนดใช้ในรูปแบบกฎระเบียบแบบแผน จารีตประเพณี ให้ยึดถือและปฏิบัติในสังคม จากคติความเชื่อดังกล่าว เพศหญิงจึงถูกกำหนดบทบาทในฐานะกำเนิดบุตร เชื่อฟังสามี ดูแลบ้าน ดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว ส่วนเพศชายถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานเลี้ยงดูครอบครัว แนวปฏิบัติดังกล่าวจึงเปรียบเสมือนการปลูกฝังค่านิยมและความเชื่อแบบชายเป็นใหญ่ในสังคมเกาหลี (บุญชิตา แสนพิทักษ์, 2561)

ปิตาธิปไตยหรือระบบชายเป็นใหญ่ เป็นแนวคิดที่ให้สิทธิ โอกาส และอำนาจแก่เพศชายครอบคลุมบทบาท พฤติกรรม และส่งเสริมความสำคัญกับบทบาทต่างๆ ของเพศชายมากกว่าเพศหญิง แนวคิดดังกล่าวส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางเพศและพฤติกรรมการคุกคามทางเพศในสังคม จากรายงานข่าว Korea Bizwire in Culture & Society วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2562 ได้รายงานผลสำรวจของกระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัว โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพนักงาน 9,304 คน พบว่า พนักงานร้อยละ 14.2 เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ ประกอบด้วยพนักงานที่อายุน้อยกว่าและลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งมีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อของการล่วงละเมิดทางเพศมากกว่าวัยอื่นๆ โดยพฤติกรรมการคุกคามทางเพศที่ปรากฏให้เห็น ได้แก่ การรับฟังเรื่องทางเพศ การประเมินหน้าตาและรูปลักษณ์ ร้อยละ 5.3 การฟังเรื่องตลกที่คุกคามทางเพศ ร้อยละ 3.4 และการถูกบังคับให้ดื่มหรือนั่งใกล้ชิดกับหัวหน้างาน ร้อยละ 2.7 ในบรรดาผู้กระทำผิดเป็นเพศชาย ร้อยละ 83.6 และเป็นพนักงานอาวุโส ร้อยละ 61.1 นอกจากนี้ ผลสำรวจแสดงพฤติกรรมและทัศนคติ ของเหยื่อที่ถูกคุกคามทางเพศจำนวน ร้อยละ 81.6 โดยร้อยละ 49.7 ของเหยื่อคุกคามมองว่าไม่ใช่เรื่องใหญ่ และร้อยละ 31.8 ที่มองว่าแม้ว่าจะรายงานปัญหาแต่ก็ไม่ได้รับการแก้ไข

นักจิตวิทยา กล่าวว่า สาเหตุสำคัญอีกประการที่เพศชายกระทำการคุกคามทางเพศต่อเพศหญิงเกิดจากแรงจูงใจพื้นฐาน เช่น องค์กรประกอบทางด้านร่างกาย รูปร่าง หน้าตา สีส้ม กลิ่นตัว เสียงพูด ซึ่งมีลักษณะมากมายที่จะดึงดูดใจคนได้

แตกต่างกันไป จึงนับเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เป็นสาเหตุให้เกิดความตึงเครียดและขยายผลไปสู่ปัญหาการคุกคามทางเพศ (พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์, 2531, น. 152, อ้างใน ทิพย์วรรณ แซ่ปึง, 2551, น. 10) และแรงจูงใจอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้คุกคามลงมือกระทำคือ ความต้องการมีอำนาจเหนือและมีความรู้สึกก้าวร้าวต่อผู้ถูกรกระทำ ส่วนมากการคุกคามทางเพศมักเกิดโดยบังเอิญ ไม่ได้วางแผนว่าจะกระทำหรือกระทำต่อผู้หญิงคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง แต่เกิดเนื่องจากผู้ถูกคุกคามทางเพศกระตุ้นผู้คุกคามให้อยากจะระบายอารมณ์ของตนในขณะนั้น เช่น การแต่งงานที่ยู่ยู่อารมณ์ทางเพศ เป็นต้น (สุวิทนา อารีพรรค, 2524, น. 537-538, อ้างใน ทิพย์วรรณ แซ่ปึง, 2551, น. 10-11)

ปัญหาการคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงานเป็นปัญหาที่พบได้ในสังคมเกาหลีเป็นปัญหาที่มีมานาน ทั้งในหน่วยงาน สถานที่ราชการ บริษัทเอกชน รัฐบาลเกาหลีได้พยายามลดปัญหาการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้น โดยตั้งกระทรวงและหน่วยงานเพื่อดูแลปัญหาของการคุกคามทางเพศ เช่น ในปี พ.ศ. 2554 ก่อตั้งกระทรวงความเท่าเทียมทางเพศและครอบครัว และในปี พ.ศ. 2556 ก่อตั้งกองตำรวจพิเศษด้านอาชญากรรมทางเพศ แต่อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ความรุนแรงและการถูกคุกคามทางเพศยังปรากฏให้เห็นในสังคม เนื่องจากผู้กระทำความผิดไม่ถูกลงโทษด้วยกระบวนการยุติธรรมหรือได้รับการผ่อนปรนในการพิจารณาคดีมากกว่าเพศหญิง หลายกรณีที่เหยื่อพยายามฟ้องร้องถูกถอดถอนเพราะอิทธิพลของฝ่ายชาย การถูกตัดสินลดโทษของเพศชาย เกิดจากกฎหมายที่อ่อนแอและการผ่อนปรนมาตรการลงโทษดังกล่าวเป็นผลให้มีผู้กระทำความผิดในสังคมเกาหลีเพิ่มขึ้น

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการคุกคามทางเพศและความไม่เท่าเทียมทางเพศในการทำงานของเพศหญิงในสังคมเกาหลีใต้ โดยศึกษาจากซีรีส์ จำนวน 3 เรื่อง เป็นเครื่องมือศึกษา ได้แก่ เรื่อง Something in the Rain, Because This is my Frist Life และ Witch's Court ที่ฉายเมื่อปี พ.ศ. 2560-2561 ซึ่งมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาการถูกคุกคามทางเพศและความไม่เท่าเทียมทางเพศในที่ทำงาน การศึกษานี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ในการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวคิดในการศึกษา

แนวคิดเรื่องเพศ เพศที่ถูกกำหนดโดยระบบสรีระหรือชีววิทยาที่กำหนดความเป็นเพศชาย (Male) และเพศหญิง (Female) สรีระหรือชีววิทยา (Sex) การแบ่งคนออกเป็น ชาย (Male) และหญิง (Female) เช่น เพศชายควรมีอวัยวะเพศชาย เพศหญิงควรมีอวัยวะเพศหญิง หรือ อาศัยจากลักษณะทางกายภาพที่สามารถสังเกตได้ เช่น ผู้ชายมีเครามีหนวด หรือผู้หญิงจะต้องมีหน้าอก ดังนั้น เพศชายหรือเพศหญิง (Sex) เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากธรรมชาติ ตายตัว ไม่มีการเปลี่ยนแปลง (สุไลพร ชลวิไล, 2545)

แนวคิดเรื่องเพศสภาพ หรือ เพศสถานะ (Gender) คือ เพศทางสังคมหรือความเป็นชาย (Masculinity) และความเป็นหญิง (Feminine) ที่ถูกกำหนดโดยเงื่อนไขทางสังคมหรือวัฒนธรรมให้แสดงบทบาทหญิงหรือบทบาทชายและวัฒนธรรมและปัจจัยอื่นๆ ที่ทำให้สังคมเกิดความคาดหวังต่อบทบาทความเป็นหญิงและความเป็นชายในแง่มุมต่าง ๆ นอกจากนี้วัฒนธรรมยังมีส่วนช่วยกำหนดความเชื่อทัศนคติ มายาคติ รวมทั้งประเพณีปฏิบัติต่าง ๆ ที่ถูกทำให้กลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคม ความเป็นเพศอาจแตกต่างกันได้ตามบริบทของสังคมวัฒนธรรม (ชาติรี ลีศิริวิทย์, 2551) อย่างที่กล่าวมา เพศสภาพ หรือ เพศสถานะ (Gender) คือ สิ่งสร้างของสังคม (Social construct) “ความเป็นหญิง” หรือ “ความเป็นชาย” ของมนุษย์จึงเป็นผลจากการปลูกฝังหรือกล่อมเกลาโดยสังคมหรือวัฒนธรรมและกำหนดบทบาทและสถานะทางสังคมในแง่มุมต่าง ๆ และอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น “ผู้หญิง” ถูกนิยามว่าเป็นวัตถุทางเพศ เป็นเพศแม่ที่ต้องดูแลเลี้ยงลูกหรือการที่ผู้หญิงมีที่ทางอยู่ในครัวเรือน ในขณะที่เดียวกัน “ความเป็นชาย” ได้ถูกนิยามเป็นวัตถุเพศที่ถูกกรอบทางสังคมวางไว้ให้อยู่ในสภาพของระบบชายเป็นใหญ่เช่นกัน เมื่อความเป็นชายถูกระบบนิยมชายให้เป็นเพศพ่อและความเป็นพ่อที่ต้องเลี้ยงดูครอบครัวบนฐานที่ครอบคลุมถึงการที่ต้องดูแลเมียและลูก (ปัญชิตา แสนพิทักษ์, 2561)

แนวคิดเรื่องความไม่เท่าเทียมทางเพศ ความไม่เท่าเทียมทางเพศหรือความไม่เสมอภาคทางมนุษย์นั้น มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่ประวัติศาสตร์ ความไม่เท่าเทียมทางเพศมีปัจจัย 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ (Natural

and biological) ปัจจัยทางโครงสร้างครอบครัว (Family structure) และ ปัจจัยทางวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม (Family structure) (ธีรพัฒน์ อังศุขवाल, 2554)

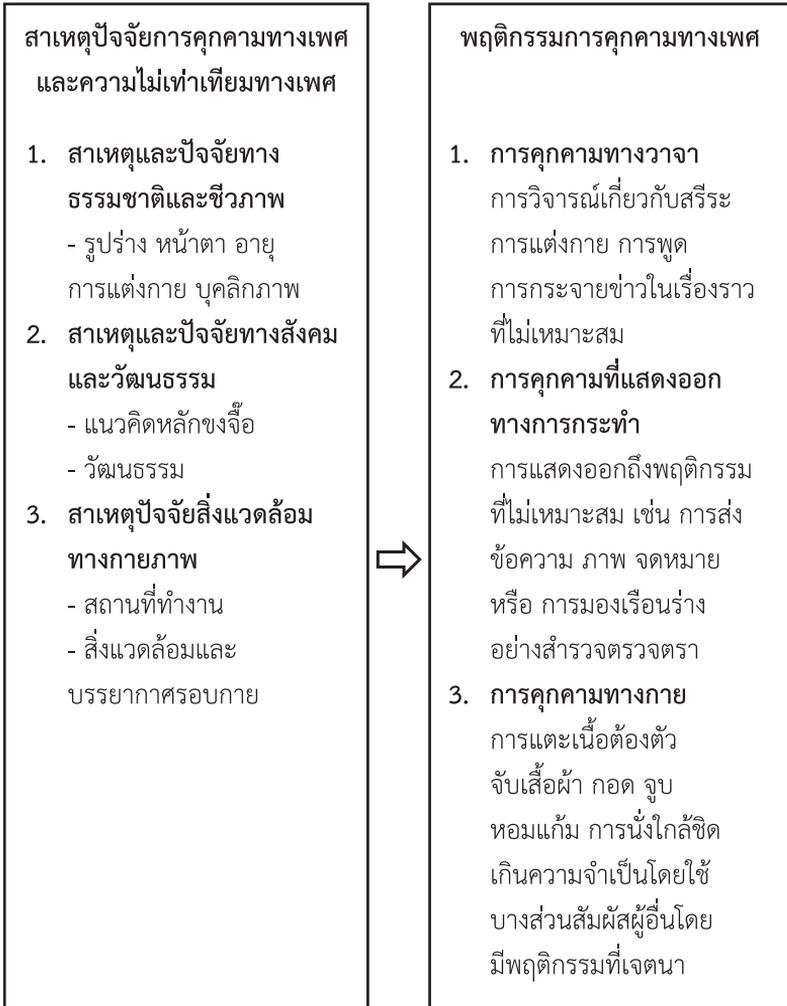
1. ปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ (Natural and biological) เรื่องที่ว่าด้วยลักษณะทางกายภาพหรือทางสรีระในแง่มุมมองที่เกี่ยวกับระบบเจริญพันธุ์ ซึ่งแบ่งแยกเป็นเพศชายและเพศหญิง โดยที่เพศชายแข็งแรงกว่าเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงถูกมองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอ และเป็นเพศที่ต้องคอยถูกปกป้องโดยเพศชาย

2. ปัจจัยทางโครงสร้างครอบครัว (Family structure) เป็นปัจจัยสำคัญที่เห็นได้ชัดว่าเกิดการแบ่งแยกระหว่างเพศชายและเพศหญิงทำให้เกิดความความไม่เท่าเทียมกันและการแบ่งแยกหน้าที่ภายในครอบครัว ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ข้อ ได้แก่ ในที่สาธารณะ (Public) และส่วนตัว (Private) โดยงานภายในที่สาธารณะเป็นงานของเพศชาย ส่วนงานในเรื่องส่วนตัวเท่ากับเรื่องภายในครอบครัวหรือเรื่องในบ้านที่เป็นการดำเนินการของเพศหญิง

3. ปัจจัยทางวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งในแต่ละวัฒนธรรมเพศชายและเพศหญิงจะได้รับการปลูกฝังบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งบทบาทดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

ส่วนแนวคิดเรื่องการคุกคามทางเพศ “การคุกคามทางเพศ” (Sexual Harassment) อาจกล่าวได้ว่า ฟาเลย์ ลิน (Farley Lin) เป็นผู้เริ่มนำคำนี้ขึ้นมาใช้เมื่อครั้งที่เธอได้จัดทำหนังสือ เรื่อง “Sexual Shakedown: The Sexual Harassment on the Job” เมื่อปี พ.ศ. 2521 และพบว่าผู้ชายมักจะคิดว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ (Sexual objects) ฟาเลย์ ลิน เห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการยั่วยุอำนาจของเพศชาย โดยที่ผู้กระทำการคุกคามทางเพศจะมีสถานภาพและตำแหน่งที่สูงกว่า ผู้หญิงที่ถูกกระทำ (พัชรีย์ มณีธรรมวงศ์, 2542, น. 31 อ้างอิงใน ทิพย์วรรณ แซ่ปึง, 2552) ซึ่งการคุกคามทางเพศที่มีรากเหง้ามาจากระบบสังคมวัฒนธรรมที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ (ทิพย์วรรณ แซ่ปึง, 2552)

กรอบแนวคิด



ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเรื่องผู้หญิง

จากการศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการคุกคามทางเพศ ได้พบงานวิจัย ดังนี้ Hong Yong-ki และ Kook-Haeng Cho (2543) ได้กล่าวในบทความ 직장내 성희롱에 대한 영향요인에 관한 연구 (A Study on Factors Affecting Sexual Harassment in Workplace) เป็นงานวิจัยที่สำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในสถานที่ทำงานรวมถึงรสนิยมทางเพศส่วนบุคคลและของผู้บังคับบัญชา อีกทั้งทัศนคติต่อการล่วงละเมิดทางเพศ พบว่า ผู้หญิงที่อยู่ในตำแหน่งงานมักจะยอมถูกคุกคามทางเพศเพื่อให้ได้ตำแหน่งงานที่สูงมากกว่าผู้หญิงในรูปแบบอื่นๆ เช่นเดียวกับ Lee Song and Kim (2011) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง Experience and Perception of Sexual Harassment During the Clinical Practice Korean Nursing Students ซึ่งทำการสำรวจนักศึกษาพยาบาลฝึกงานคนเกาหลี จำนวน 542 คน พบว่า มีนักศึกษาพยาบาลฝึกงานที่ประสบกับการล่วงละเมิดทางเพศในระหว่างการปฏิบัติทางคลินิก จำนวน 97 คน (ร้อยละ 17.9) โดยที่การล่วงละเมิดทางเพศดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้งโดยบุคคลในวัย 40 ปี (ร้อยละ 41.2) ผู้ชาย (ร้อยละ 97.9) และผู้ป่วย (ร้อยละ 96.9) และในหอผู้ป่วยจิตเวช (ร้อยละ 67.0) จากผลดังกล่าวสรุปให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลฝึกงานอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศในระหว่างการปฏิบัติทางคลินิก ทางหน่วยงานควรดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัยสำหรับการฝึกฝนทางคลินิก

อีรพงศ์ เสรีสำราญ (2555) ได้ศึกษาบทภาพยนตร์ของ คิม คีด็อก ที่นำเสนอบทบาทของตัวละครหญิง โดยสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของสตรีภายใต้ลัทธิขงจื้อ ซึ่งเป็นลัทธิความเชื่อหลักของคนเกาหลีที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดกรอบความสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ อันส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงในแง่ “ชายเหนือกว่าหญิง” “หญิงต้องปฏิบัติตามชาย” ซึ่งเพศหญิงต้องเก็บกดต่อความคับแค้นอดทนต่อความทุกข์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความกลมกลืนและความเป็นหนึ่งเดียวให้เกิดขึ้นในครอบครัวและสังคม นอกจากนั้น อรพรรณ จันทร์เทา (2555) ได้กล่าวในบทความ บทบาทองค์กรเพื่อสิทธิสตรีเกาหลีกับการยกสถานะภาพทางด้านเศรษฐกิจของเกาหลีว่า ปัจจุบันผู้หญิงมีการศึกษาสูงขึ้นและมีบทบาท

หลากหลายกว่าในอดีต และบทบาทขององค์กรเพื่อสิทธิสตรีมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการยกสถานะภาพสตรีเกาหลีให้มีความเท่าเทียมกับเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากองค์กร เพื่อสิทธิสตรีถูกจัดตั้งโดยผู้หญิง ผู้หญิงย่อมสามารถรู้ปัญหาของกลุ่มตนได้ดีกว่าองค์กรอื่น ดังนั้นสามารถมองได้ว่าองค์กรเพื่อสิทธิสตรีเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งต่อการยกสถานะภาพของสตรีเกาหลีผ่านการเรียกร้อง บัญญัติ และแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับผู้หญิง ดังนั้นการสนับสนุนของรัฐบาลต่อองค์กรเพื่อสิทธิสตรีทั้งในด้านงบประมาณ และด้านการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา กฎหมายผู้หญิงจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง นอกจากบทบาทในองค์กรเพื่อสิทธิสตรีแล้ว ผู้หญิงเกาหลียังเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น จากงานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการคุกคามทางเพศเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคม โดยพฤติกรรมดังกล่าวจะแสดงออกกับเพศหญิงที่อายุน้อยกว่าหรือมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ต่ำกว่าเพศชาย ถึงแม้ปัจจุบันได้จัดตั้งองค์กรเพื่อสิทธิสตรีเพื่อให้ความเท่าเทียมกับเพศชาย และสร้างความไม่แตกต่างในสังคมแต่ความเชื่อในสังคมเรื่อง ระบบชายเป็นใหญ่ ยังคงเป็นต้นตอของการเอารัดเอาเปรียบและการคุกคามทางเพศต่อเพศหญิงที่เกิดขึ้นในสังคม

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการคุกคามทางเพศและความไม่เท่าเทียมทางเพศในการทำงานของผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้ เป็นการศึกษาวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการค้นหาความจริงที่สะท้อนผ่านซีรีส์ เรื่อง *Something in the Rain, Because This is My First Fife* และ *Witch's Court* ที่ฉายในปี พ.ศ. 2560-2561 โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดในสถานที่ทำงานใช้วิธีการสุ่มเลือก จำนวน 15 ฉาก เพื่ออธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อการคุกคาม และรูปแบบที่ปรากฏ ทั้งนี้ ใช้วิธีคิดแบบวิเคราะห์ตัวบท (Textual analysis) รวมไปถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศและการคุกคามทางเพศ

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว ได้จำแนกจำนวนฉากของซีรีส์ Something in the Rain, Because This is My First Fife และ Witch's Court โดยแบ่งออกเป็นสาเหตุปัจจัยของการคุกคามทางเพศ ดังนี้

สาเหตุปัจจัยของการคุกคามทางเพศ	จำนวนฉากของซีรีส์
1. สาเหตุและปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ	5
2. สาเหตุและปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม	8
3. สาเหตุปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	2

สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ

1. สาเหตุทางปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ

จากตัวอย่างที่นำเสนอพบว่า การคุกคามทางเพศจะเกิดกับเพศหญิงที่ถูกมองว่าเป็นเพศที่อายุน้อยกว่า ความบอบบางทางสรีระถูกมองให้มีลักษณะดึงดูดทางเพศและเป็นวัตถุทางเพศ

ตัวอย่างเรื่อง Because This is My First Fife ตอนที่ 11

ตัวอย่าง รูปที่ 1

ผู้จัดการอุลิมใส่ชุดชั้นในแต่กลับกลายเป็นว่าผู้จัดการปาร์คและเพื่อนร่วมงานผู้ชายก็วิพากษ์วิจารณ์หน้าอกอย่างสนุกสนาน



ผู้จัดการปาร์ค : คูลี ผู้จัดการอุไม้ได้ใส่บรา เอามาคนละห้าหมื่น
 เพื่อนร่วมงาน : ว่าแต่ของผู้จัดการอูคัพปีไซใหม่
 ผู้จัดการปาร์ค : ไม่ใช่ปี หรือค คัพเอต่างหาก พอดีมีอูคัพเอ

จากตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย รูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย และการเป็นเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิมณา ธรรมปริษา, 2533 อ้างใน ทิพย์วรรณ แซ่ป้ง, 2552) ศึกษาเรื่อง การคุกคามทางเพศ พบว่าตัวแปรที่สำคัญ ที่ทำให้เกิดการคุกคามทางเพศเกิดจากลักษณะทางกายภาพที่สวยงามของเพศหญิง ไม่ว่าจะเป็น อายุ รูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย และถ้าเพศหญิง มีลักษณะทางกายภาพที่สวยงามมากขึ้น จะยังมีโอกาสเสี่ยงต่อการถูกคุกคามทางเพศมากขึ้น

2. สาเหตุปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

แนวคิดของลัทธิขงจื้อตั้งแต่ในสมัยราชวงศ์โซซอนและสังคมแบบ ปิตาธิปไตย (ระบบชายเป็นหญิง) ซึ่งปรากฏในรูปแบบ ระบบการสืบทอดทรัพย์สิน การกราบไหว้บรรพบุรุษ การทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม ที่ให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง ปัจจัยนี้เกิดจากแนวคิดในลัทธิขงจื้อและวัฒนธรรมทางสังคมของประเทศเกาหลีที่ปรากฏให้เห็นในรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เพศชายได้เปรียบมากกว่าเพศหญิง ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศและเพศชายมีอำนาจทางโครงสร้างทางสังคมและเป็นค่านิยมที่ส่งผลในสังคมปัจจุบัน ถ้าวิเคราะห์จากตัวอย่างดังกล่าว จะปรากฏมุมมองของความไม่เท่าเทียมจากสถานะทางสังคม เช่น ความแตกต่างทางอาชีพการทำงาน อำนาจ บทบาท หรือกระทั่งวัฒนธรรม การให้ความเคารพกับผู้อาวุโส

ตัวอย่างเรื่อง Because This is My First Fife ตอนที่ 7

ตัวอย่าง รูปที่ 2

ผู้จัดการอูและผู้จัดการปาร์คออกไปทำข้อสัญญากับลูกค้านอกสถานที่ ระหว่างพูดคุยกันลูกค้าพยายามจะใกล้ชิดผู้จัดการอูเกินความจำเป็น ทั้งโอบไหล่

และจับต้นขา แต่ผู้จัดการอูไม่สามารถปฏิเสธหรือไว้วางใจได้ เนื่องจากกลัวว่าสัญญาที่ตกลงกันจะถูกยกเลิก



ผู้จัดการปาร์ค : คุณจะไปกับใครกัน บอกความจริงเถอะคุณจะไปเที่ยวกับแฟนใช่ไหม

ผู้จัดการอู : ฉันไปคนเดียวค่ะ

ลูกค้า : ผมก็อยากรู้เหมือนกันว่าหนุ่มสาวสมัยนี้เด็ดกันอย่างไร (ลูกค้าได้แสดงพฤติกรรมโอบไหล่และจับต้นขาผู้จัดการอู)

ตัวอย่างเรื่อง Something in the rain ตอนที่ 4

ตัวอย่าง รูปที่ 3

หัวหน้างานออกไปดูงานกับผู้ช่วยยุน หลังจากเสร็จงานแล้ว หัวหน้างานได้บอกกับผู้ช่วยยุนว่าประธานกับรองประธานอยากให้ไปทานข้าวด้วยกัน แต่ผู้ช่วยยุนปฏิเสธและอ้างเหตุผลว่าตัวเองไม่ค่อยสบาย



หัวหน้างาน : คุณทำบ๊ายบายของคุณ ถ้าจะทำแบบนี้แล้วมาถึงที่นี่ทำไม

ผู้ช่วยยุน : หมายความว่าอย่างไรคะ

หัวหน้างาน : ผู้ช่วยยุนคุณไม่เคยปฏิเสธเรื่องพวกนี้

ผู้ช่วยยุน : แล้วมันหมายความว่าอย่างไรกันแน่ค่ะ

หัวหน้างาน : ก็... กินข้าวด้วยกัน ดื่มด้วยกัน แล้วก็

ผู้ช่วยยุน : ไปร้องการโอดเอะ เล่มแทมบูลิน โดนฉวยโอกาสตะ
เนื้อต้องตัวแบบนี้หรือคะ ฉันจะไม่ทำแบบนี้ไปอีกแล้วค่ะ

ตัวอย่างเรื่อง WITCH'S COURT ตอนที่ 1

ตัวอย่าง รูปที่ 4

อัยการมาทำการสืบสวนคดีและส่งฟ้องศาลจนชนะ แต่ไม่ได้รับการอนุญาตให้ขึ้นบรรยายสรุปคดีให้นักข่าวฟัง โดยให้เหตุผลของความเป็นเพศหญิง



อัยการมา : ฉันเป็นคนรู้ว่าเขาทำอะไร ฉันจับได้ก่อนที่เขาจะหนีออกนอกประเทศ ฉันเป็นคนที่ทำให้เขาสารภาพ ฉันเอง ฉันทั้งนั้นเลย

เพื่อนชาย : แล้วไงล่ะ จะให้เราทำไงหรือ เขาบอกว่าจะให้ผู้หญิงที่ไม่เคยเกณฑ์ทหารขึ้นบรรยายสรุปได้ไง

อัยการมา : โอ้ย เวลาแบบนี้ยังนึกถึงผู้หญิงผู้ชายเนี่ย

เพื่อนชาย : ให้เขาพูดไปเถอะ ยังไงเขาก็เป็นรุ่นพี่

อัยการมา : รุ่นพี่บ้าบอ อะไร

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นการปฏิบัติและดำเนินตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ให้เพศชายมีอำนาจและบทบาททางสังคมมากกว่าเพศหญิง รวมทั้งลดบทบาทและจำกัดสถานะทางเพศหญิง มองว่าเพศหญิงเป็นเพียงเครื่องมือที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ หรือถูกจำกัดความก้าวหน้าทางอาชีพการงาน

ในสังคม รวมไปถึงวัฒนธรรมการให้ความเคารพกับผู้อาวุโส ซึ่งสอดคล้องกับ (Millet, 1972 อ้างใน โชติกา รุ่งชัยมงคล, 2548) ได้ให้แนวคิดเสนอว่า ระบบสังคมแบบชายเป็นใหญ่ นั้นเกิดการกระบวนกรขัดเกลาทางสังคม ทำให้ผู้ชายกลายเป็นกลุ่มผู้กำหนดบทบาทต่างๆ ในสังคม ในขณะที่เดียวกันระบบนี้ก็ยังส่งผลต่อสถานภาพของผู้หญิงด้วย เช่น ความเป็นหญิง หมายถึง อ่อนแอ ไม่กล้าตัดสินใจ ชอบใช้อารมณ์ ไม่มีเหตุผล ผู้หญิงจึงตกอยู่ในสถานะที่เป็นรองอยู่เสมอ

3. สาเหตุปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ถ้าวิเคราะห์ฉากของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการคุกคามทางเพศ จะพบว่า มักปรากฏในงานเลี้ยงสังสรรค์ซึ่งมีการดื่ม หรือสถานที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ บรรยากาศดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยกับเพศหญิงอย่างมาก

ตัวอย่างเรื่อง WITCH'S COURT ตอนที่ 1

ตัวอย่าง รูปที่ 5

ทีมอัยการและอัยการมาซึ่งเป็นผู้หญิงคนเดียวในทีมหลังจากที่ แดลงข่าว ได้ไปงานเลี้ยงสังสรรค์ที่ห้องคาราโอเกะโดยมีบรรยากาศแสงไฟสลัวๆ มีการดื่มเลี้ยงฉลอง ในงานเลี้ยงดังกล่าวมีนักข่าวฮันเดินทางไปร่วมงานเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมจากคดี



นักข่าวฮัน : เธอเปิดเผยข่าวเมื่อไรหรือคะ ขอสิทธิพิเศษให้ฉันได้ไหมคะ

อัยการโอ : (จับขานักข่าวฮัน ลูกขาและกอดไหล่ ในสภาพที่เมา) ผมจะช่วยคุณเป็นพิเศษเลย

นักข่าวฮัน : ช่วยหน่อยนะคะ เป็นอักษรย่อก็ได้ค่ะ

อัยการโอ : จะให้ฟรีๆ เหรอ

นักข่าวฮัน : จั๊นมา Love shot กันนะคะ

อัยการโอ : นักข่าวฮัน ทำไมคุณตั้งอย่างนี้ ถ้าอยากได้ข้อมูลคุณ

ต้องตีสนิทกับคนให้ข้อมูลหน่อยสิ (อัยการโอทอดหอมแก้ม

นักข่าวฮันในห้องคาราโอเกะที่มีไฟสลัวๆในสภาพเมา)

จากสถานการณ์ดังกล่าว อาจจะสรุปได้ว่าการอยู่กับเพศตรงข้ามตามลำพังหรืออยู่ในสถานที่หรือบรรยากาศรอบกายที่ไม่ปลอดภัย อาจจะเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่กระตุ้นให้เกิดการคุกคามทางเพศได้ สอดคล้องกับ (ศรีทัย สีทิพย์, 2541 อ้างใน ทิพย์วรรณ แซ่ปึง, 2552) ศึกษาเรื่อง การคุกคามทางเพศต่อพยาบาล: กรณีศึกษา โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านกายภาพ เช่น ทางเดิน แสงสว่าง การรักษาความปลอดภัยในโรงพยาบาลล้วนมีผลต่อการเกิดการคุกคามทางเพศ

รูปแบบพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ

ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ที่ประกอบด้วย สาเหตุและปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ สาเหตุและปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมและสาเหตุปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ จากตัวอย่างพบรูปแบบการคุกคาม ดังต่อไปนี้

1. การคุกคามทางวาจา ในรูปแบบการพูดวิจารณ์สรีระร่างกายของเพศ และการรับฟังเรื่องลามก เช่น วิจารณ์การแต่งกายและการแต่งหน้า รูปร่าง และมีการใช้ภาษาที่สื่อในเชิงชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ หรือสื่อในทางการถูกคุกคามทางเพศ

ตัวอย่าง

Because This is My First Fife ตอนที่ 6

ผู้จัดการอู : ฉันทอมรับคุณเป็นเพื่อนในเฟซบุ๊คก็ได้

ผู้จัดการปาร์ค : ผู้จัดการอู อย่าลบรูปใส่บิกินีที่ถ่ายในโรงแรมนะ

Because This is My First Fife ตอนที่ 11

ผู้จัดการปาร์ตี้ : ฉันว่าแล้วผู้จัดการอูไม่ได้ใส่บรา ว่าแต่ของผู้จัดการ
อูคัพเอไอใหม่

จากคำพูดดังกล่าว ทำให้ผู้ฟังมีความรู้สึก ถูกคุกคามทางเพศ (สรีระ)
ของตนเอง

2. การคุกคามโดยแสดงท่าทาง คือการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
เช่น การมองเรื่อร่าอย่างสำรวจตรวจตราที่สื่อให้เห็นถึงเจตนาที่จะล่วงเกิน
การจงใจประชิดตัว การใช้สายตาทะโลมเป็นระยะเวลาานาน ๆ หรือการยัดคิ้วให้

ตัวอย่าง

WITCH'S COURT ตอนที่ 1

อัยการโอ : เธอนั้นเจ๋งจริง! อัยการมา เลิกร้องเพลงแล้วมานั่งตรงนี้
มาละ ผู้หญิงคนเดียวในที่นี้ เธอจะต้องมาดูแลฉันเนี่ย (อัยการโอ
พูดแล้วมองหน้าอัยการมาและมีสายตาทะโลม)

Because This is My First Fife ตอนที่ 1

หัวหน้าคัง : (มองหน้าอกของผู้จัดการยุน) ว่าแต่ผู้จัดการยุนคุณนี่
ก็บิกไซส์เหมือนกันนะเนี่ย

3. พฤติกรรมที่คุกคามทางกาย คือการแตะเนื้อต้องตัว จับเสื้อผ้า กอด จูบ
หอมแก้ม หรือนั่งใกล้ชิดเกินความจำเป็น โดยใช้บางส่วนสัมผัสผู้อื่นโดยมี
พฤติกรรมที่เจตนา ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมักจะปรากฏให้เห็นในฉากซีรีส์

ตัวอย่าง

Something in the rain ตอนที่ 2

หัวหน้างาน : เดี่ยวตานฉันร้องเพลงเอง (ผู้จัดการดึงแขนพนักงาน
สาวเข้าไปกอดแล้วร้องเพลง โดยที่พนักงานสาวไม่สามารถปฏิเสธ
พฤติกรรมของหัวหน้างานได้

WITCH'S COURT ตอนที่ 1

นักข่าวฮัน : แต่อัยการอูมีเจตนาลวนลามนักข่าว ฉันทิ้งไปเข้า
ห้องน้ำแต่ไอ้ตานั้นก็ยังตามมาลวนลามทั้งกอดและจูบ แล้วยังให้
ฉันทอนฟ็องอีก

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบพฤติกรรมการคุกคามทางเพศมีได้ทั้ง 3 แบบ ได้แก่ การคุกคามทางวาจา การคุกคามโดยแสดงท่าทาง และพฤติกรรมที่คุกคามทางกาย รูปแบบดังกล่าวปรากฏให้เห็นในซีรีย์และเมื่อพิจารณาจากตัวอย่างที่ใช้ในการประกอบ พบว่า พฤติกรรมที่ถูกคุกคามทางกายโดยการจงใจประชิดตัว เพื่อสัมผัสเพศตรงข้ามเป็นรูปแบบที่ปรากฏให้เห็นมากที่สุด และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวมากที่สุดคือ สาเหตุปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น ความสำเร็จในอาชีพการงาน ระบบอาวุโส

พฤติกรรมการคุกคามทางเพศในสังคม สามารถวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. แนวทางการในการลดความแตกแยกทางเพศสภาพ ซีรีย์มักจะสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมของชนชาติต่าง ๆ การนำเสนอบทบาทให้เพศหญิงทำหน้าที่เป็นตัวหลักในสื่อหรือนำเสนอให้เพศหญิงมีบทบาททางสังคม สามารถเปลี่ยนทัศนคติความแตกแยกทางเพศสภาพได้

2. แนวทางในการสร้างความเท่าเทียมกัน ปัจจุบันรัฐบาลออกกฎหมายความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายที่ใช้ยังเอื้ออำนวยและมีบทลงโทษที่ไม่เด็ดขาด รัฐควรจะมีคุ้มครองการคุกคามทางเพศหญิงในที่ทำงาน เช่น ตำแหน่งงาน ความแตกต่างทางค่าจ้าง การเลิกจ้างงานของนายจ้าง ซึ่งเป็นเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นการเอาเปรียบของนายจ้างและรัฐควรนำกฎหมายไปใช้บังคับอย่างจริงจัง

3. แนวทางในการเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องระบบชายเป็นใหญ่ ควรปลูกฝังและให้ความรู้ตั้งแต่กลุ่มสถาบันครอบครัวไปสู่สังคมภายนอก การเปลี่ยนแปลงทัศนคติดังกล่าว ครอบครัวต้องเป็นพื้นฐานสำคัญในการอบรมสั่งสอน นอกจากนั้นสถาบันต่างๆ ควรมีส่วนร่วมให้เกิดความเท่าเทียมทางเพศ เพื่อลดปัญหา

ความแตกต่างที่จะเกิดในอนาคต

ปัญหาการคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงานของสังคมเกาหลี เป็นปัญหาสังคมที่เกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติทางร่างกาย ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การคุกคามทางวาจา ทำทาง และทางกาย ซึ่งรูปแบบความรุนแรงมีหลากหลาย เช่น วาจาชวนลามโดยไม่มีการสัมผัส การตามตื้อและการชวนลามทางเพศโดยการสัมผัสจนถึงความพยายามที่จะข่มขืน ผู้ถูกคุกคามทางเพศจะได้รับผลกระทบทางจิตใจ และร่างกาย ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ถูกคุกคามทางเพศ เช่น ออกจากงาน โอกาสในความก้าวหน้าในอาชีพการงานลดลง หรือกระทั่งได้รับการเหยียดหยามทางสังคม

ตามทัศนคติของผู้เขียน การลดปัญหาการคุกคามทางเพศสามารถทำได้ โดยนำเสนอสถานะให้เพศหญิงมีบทบาททางสังคมมากขึ้น เช่น การยอมรับให้เพศหญิงมีตำแหน่งงานที่สูง ความไม่แตกต่างของอัตราค่าจ้างระหว่างเพศหญิง และเพศชาย เช่นเดียวกับรัฐบาลควรบัญญัติกฎหมายและมีมาตรการในการเอาผิดผู้คุกคามทางเพศอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้สถาบันครอบครัวมีบทบาทพื้นฐานสำคัญในการอบรมสั่งสอนเพื่อให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันในสังคมเพื่อลดปัญหาการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชาติรี ลีศิริวิทย์. (2551). ภาพเสนอของผู้ชายในนิตยสารปลุกใจเสือป่าช่วงปี พ.ศ. 2517 - พ.ศ. 2527: กรณีศึกษา นิตยสารแมนและนิตยสารหนุ่มสาว. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- โชติกา รุ่งชัยมงคล. (2548). การนำเสนอภาพผู้หญิงและทัศนคติเรื่องเพศ ในหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊คแนวก้าวหน้า. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ทิพย์วรรณ แซ่ปึง (2552). *พฤติกรรมการคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงาน : กรณีศึกษาพยาบาลโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ธีรพงศ์ เสรีสำราญ. (2555). *ภาพสะท้อนของสตรีเกาหลีจากการสร้างตัวละคร นำหญิงในภาพยนตร์ของ คิม คี ด็อกค*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ธีรพัฒน์ อังศุขवाल. (2554). *ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศในการบริหารรัฐกิจ. บทความความคมะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วารสารจุลมิติ, พ.ย.-ธ.ค., 66-75.*
- บุญชิตา แสนพิทักษ์ (2561). *การเปลี่ยนแปลงของสถานภาพสตรี ในประวัติศาสตร์เกาหลีในสมัยโชซอน. การประชุมวิชาการนานาชาติ เกาหลี-ไทยศึกษา ครั้งที่ 5: เกาหลี-ไทยศึกษาในอาเซียน (น. 377-394).* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุไลพร ชลวิไล. (2545). *ตัวตนในเรื่องเล่า: การต่อรองทางอัตลักษณ์ของ หญิงรักหญิง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). คณะสังคมวิทยาและ มนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อรพรรณ จันท์เททา. (2555). *บทบาทองค์กรเพื่อสตรีเกาหลีกับการ ยกสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจของเกาหลี. การประชุมวิชาการระดับ ชาติเกาหลี ศึกษาครั้งที่ 2 (น. 86-95), คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.*
- Hong Yong-ki & Kook-Haeng Cho. (2543). "직장내 성희롱에 대한 영향요인에 관한 연구", *한국비서학회지*, 제9권, 제2호, 219-234.
- Lee, S. K., Song, J. E., & Kim, S. (2011). Experience and perception of sexual harassment during the clinical practice of Korean nursing students. *Asian Nursing Research*, 5(3), 170-176.

The Korea Bizwire. (2019). 82 pct of Victims of Sexual Harassment in the Workplace Suffer in Silence. Retrieved June 1, 2020, from <http://koreabizwire.com/82-pct-of-victims-of-sexual-harassment-in-the-workplace-suffer-in-silence/133479>